

IMF: Rakenne, toiminta ja eräitä vaikutuksia kehitysmaissa

Politiikan ja talouden vuorovaikutus

Ryhmätyö 21.4.2004

Eelis Jahkola

Elisa Jalkanen

Heli Kalatie

Harri Turunen

Hanne Vesala

SISÄLLYS

1. Johdanto.....	3
2. Kansainvälisen Valuuttarahaston historia.....	3
2.1 Bretton Woodsin järjestelmä.....	3
2.2 IMF:n rooli kellovissa valuuttakursseissa.....	5
2.3 IMF kritiikin kohteeksi.....	6
2.4	
Pääjohtajakysymys.....	6
3. Kansainvälisen Valuuttarahaston rakenne.....	7
3.1 Päätöksenteko.....	9
3.1.1 Hallintoneuvosto.....	9
3.1.2 Johtokunta.....	10
3.2 Rahoitus ja äänivalta.....	11
3.3 Erityiset nosto-oikeudet.....	12
4. IMF:n tehtävät ja tavoitteet – teoriassa.....	14
4.1 Globaalin vakauden ja kasvun edistäminen.....	15
4.2 Kriisien ratkaiseminen.....	16
4.3 Rakennesopeutus.....	17
4.4	
vähentäminen.....	18
Köyhyyden	
5. IMF:n toiminta käytännössä.....	19
5.1 Seuranta.....	19

5.2 Lainat.....	21
5.3 Rakennesopeutusohjelmasta köyhyyden vähentämiseen (PRGF).....	22
5.4 Köyhimpien maiden velkahelpotusohjelma (HIPC).....	23
5.5 Tekninen apu.....	23
5.6 Ehdollisuus.....	24
5.7 Sopeutusohjelman eteneminen käytännössä.....	24
5.8 Kritiikkiä rakennesopeutusohjelmalle.....	25
6. IMF:n talouspolitiikan ongelmalliset sosiaaliset vaikutukset kehitysmaissa.....	26
6.1 IMF:n strategia ja seuraamuksia kehitysmaissa.....	27
6.2 Rakennesopeutusohjelmien sosiaaliset vaikutukset eräissä kehitysmaissa.....	28
6.2.1 Ghana: esimerkillinen rakennesopeutusohjelmien täytäntöönpano.....	29
6.2.2 Sisällissodan runtelema Mosambik.....	30
6.2.3 Uruguay: itsenäisen talouspolitiikan menetys.....	32
6.2.4 Nicaragua ja velkakierre.....	33
6.3 Päätelmät.....	34
7. Lopuksi.....	35
8. Lähteet.....	36

1. Johdanto

Kansainvälinen Valuuttarahasto (alla myös IMF, Rahasto, Valuuttarahasto) perustettiin 1940-luvulla valvomaan kansainvälistä valuuttajärjestelmää sekä edistämään kaupan ja palveluiden esteiden purkamista ja vaihtokurssien vakautta. Siihen kuuluu nykyään 182 maata, joista 91 käyttää IMF:n operaatioita (lainoja, köyhyyden vähentämisohjelmaa jne.). IMF:n rooli maailmantaloudessa on muuttunut lähes täysin alkuperäisestä. Yksikään läntinen teollisuusmaa ei ole käyttänyt IMF:n lainoja tai teknistä tukea 1970-luvun jälkeen, jolloin Italia ja Iso-Britannia turvautuivat siihen.

IMF on joutunut 1970-luvun jälkeen voimakkaan kritiikin kohteeksi. Osin on kritisoitu IMF:n tavoitetta homogenisoida koko maailman talous. Osin on kritisoitu enemmän IMF:n toimintaa, varsinkin kehitysmaissa. Ryhmätyössämme keskityimme tarkastelemaan sitä, mikä IMF on ja miten se toimii. Olemme myös kiinnittäneet huomiota IMF:n toiminnassa esiintyviin puutteisiin.

2. Kansainvälisen Valuuttarahaston historia

2.1 Bretton Woodsin järjestelmä

Toisen maailmansodan ollessa vielä käynnissä 44 maan edustajat kokoontuivat 1.-22.7.1944 Bretton Woodsiin New Hampshireen suunnittelemaan uutta kansainvälistä valuuttajärjestelmää. Kultakannan romahtaminen ja 1930-luvun suuri lama vaikuttivat vielä mielissä, kun he yrittivät muodostaa uutta taloudellisen kasvun takaavaa talousjärjestelmää.

1930-luvulla taloudellinen toimeliaisuus suurissa teollisuusmaissa taantui ja valtiot pyrkivät vahvistamaan omaa tuotantoaan korkeilla suojatulleilla, mikä vain heikensi maailmantalouden tilaa mukaan lukien tuotantoa ja työllisyyttä. Säilyttääkseen hupenevat kultavarannot ja ulkomaan kaupan, jotkin valtiot rajoittivat kansalaistensa vapautta ostaa ulkomailta, jotkin devalvoivat valuuttansa ja jotkin ottivat käyttöön monimutkaisia rajoitteita koskien vieraan valtion valuutan omistamista. Nämä korjaukset kuitenkin osoittautuivat tuhoisiksi ja mikään valtio ei kyennyt ylläpitämään niistä saatua hyötyä pitkään. Maailmantalous romahti aiheuttaen massatyöttömyyttä ja hyvinvoinnin laskua monissa maissa.

Yhdistyneiden kansakuntien konferenssissa Bretton Woodsissa maat punnitsivat erilaisia suunnitelmia kansainvälisten valuuttasuhteiden palauttamiseksi. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että kiinteä valuuttakurssijärjestelmä olisi paras, mutta välttääkseen järjettömät devalvoimiset kultakanta ei ollut oikea ratkaisu. Kulta kuitenkin säilyi yhä tietyllä tapaa rahajärjestelmän perustana, koska Yhdysvallat sitoutui vaihtamaan dollarin kultaan kiinteään kurssiin keskuspankkien välisissä kaupoissa. Muut maat sitoutuivat puolestaan pitämään oman valuuttansa kurssin normaalioloissa kiinteänä suhteessa dollariin.

Bretton Woodsissa perustettiin myös kaksi monikansallista instituutiota pitämään yllä järjestystä kansainvälisessä rahajärjestelmässä, toinen oli Maailmanpankki ja toinen Kansainvälinen Valuuttarahasto. Kansainvälisen Valuuttarahaston, IMF:n, perustamissopimus allekirjoitettiin 27.12.1945, yhteensä 29 maan edustajat olivat mukana. Perustamissopimukseen vaikuttivat suuresti jo edellä mainitut kultakannan romahtaminen ja suuri lama. Lisäksi tärkeinä asioina pidettiin korkean työttömyyden, inflaation ja kilpailevien devalvoimien estämistä. Rahaston

lainmukaiset oikeudet ovat edelleen samat, kuten ne muotoiltiin 1944. Siitä lähtien maailma on kokenut ennennäkemätöntä talouskasvua. Ja vaikka kasvun hyödyt eivät ole jakaantuneet tasaisesti kaikille, suurimmalle osalle valtioista tämä on merkinnyt huomattavaa hyvinvoinnin lisäystä. Osa selittynee talouskäytäntöjen parantumisessa, mitkä ovat kannustaneet kansainvälisen kaupan kasvua ja tasoittaneet suhdanteita.

Maaliskuussa 1946 päämaja sijoitettiin Washingtoniin ja ensimmäiseksi pääjohtajaksi valittiin Camille Gutt Belgiasta. Kirjoittamaton sopimus on alusta asti ollut, että IMF:n pääjohtaja tulee Euroopasta ja Maailmanpankin pääjohtaja Yhdysvalloista. Pääjohtajat ovat olleet virassa kerrallaan noin viidestä kymmeneen vuoteen. Kaksi kertaa pääjohtaja on tullut Ruotsista, Ivar Rooth ja Per Jacobsson, mutta 1960-luvun jälkeen pääjohtajat ovat olleet lähes poikkeuksetta Euroopan suurimpien maiden edustajia. Maaliskuussa 1947 IMF aloitti operaatiot, Ranska on ensimmäinen joka nosti IMF:ltä lainaa.

1960-luvun lopulle IMF ja koko Bretton Woodsin järjestelmä toimi hyvin. IMF oli laatinut muun muassa yleiset lainaehdot (GAB 1962) ja laajentanut muutenkin toimintaansa. 1960-lopulla alkoi kuitenkin näkyä ongelmia systeemin toimimisessa. Bretton Woodsin systeemi romahti lopulta 1970 luvun alussa. Suurin syy tähän oli Yhdysvaltojen ongelmallinen asema koko rahajärjestelmässä. Vietnamin sota ja hyvinvointiohjelmat rasittivat Yhdysvaltojen budjettia, joka joutui käyttämään setelirahoitusta. Tämä taas kiihdytti inflaatiota. Myös huonontuva asema ulkomaankaupassa johti voimakkaisiin spekulatioihin dollaria kohtaan. Elokuussa 1971 presidentti Nixon ilmoitti, että dollari ei ole enää vaihdettavissa kultaan ja että ulkomaista tuontia kohtaan on voimassa kymmenen prosentin vero niin kauan kun kaikki Yhdysvaltojen kanssa ulkomaankauppaa käyvät maat revalvoivat omat valuuttansa. Joulukuussa 1971 päästiin lopulta sopimukseen siitä, että dollari devalvoidaan kahdeksalla prosentilla muiden maiden valuuttoja vastaan ja tuontivero poistettiin. Tämä devalvointi ei ollut kuitenkaan riittävä ja spekulatiot jatkuivat. Maaliskuussa 1972 Japani ja monet Euroopan maat alkoivat kelluttaa valuuttaansa dollaria vastaan.

2.2 IMF:n rooli kellovissa valuuttakursseissa

Alun perin aavisteltiin, että IMF:n rooli heikkenisi Bretton Woodsin järjestelmän romahdettua. IMF:n alkuperäinen rooli oli tarjota lyhyen ajan lainaa maille, jotka kärsivät vaihtotaseongelmista, jotta heidän ei olisi tarvinnut muuttaa kiinteää valuuttakurssiaan. Kelluvien valuuttakurssien vallitessa IMF:n rooli on kuitenkin vain muuttunut. 1970-luvun puolivälin jälkeen yksikään iso teollisuusmaa ei ole lainannut IMF:ltä.

Tammikuussa 1976 IMF:n jäsenmaat tapasivat Jamaikalla ja sopivat uuden rahajärjestelmän säännöistä.

1. Kelluvat valuuttakurssit julistettiin hyväksyttäviksi.
2. Kultasidonnaisuudesta luovuttiin täysin. IMF palautti jäsenilleen kultavarantonsa markkinahintaisena.
3. Maksu, jonka jäsenmaat vuosittain antavat IMF:lle nousi 41 miljardiin. (Nykyään summa on noussut 195 miljardiin jäsenmaita ollessa 182.) Myös ei-öljynvievien- ja vähemmän kehittyneiden maiden sovittiin saavan enemmän ja helpommin IMF:n lainoja.

1970-luvulta lähtien maailmantaloudessa on ollut suuria epävarmuustekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet IMF:n toimintaan: öljykriisit vuosina 1971 ja 1979, dollarin uskottavuuden lasku, joka seurasi USA:n inflaation noususta 1977 ja 1978 ja mm. dollarin arvon vaihtelu vuosina 1985-1987 ja 1993-1995. Vieläkin suuremmin IMF:ään ovat vaikuttaneet seuraavat neljä kriisiä: Kolmannen maailman velkakriisi 1980-luvulta lähtien, Siirtymätalousmaiden sopeutumisongelmat, vuoden 1995 Meksikon valuuttakriisi ja vuoden 1997 Aasian talouskriisi.

2.3 IMF kritiikin kohteeksi

1970-luvulla IMF:n rooli alkoi suuntautua entistä enemmän köyhempien maiden auttamiseen. Myös keskipitkän aikavälin lainoja alettiin myöntää valtioille, jotka kärsivät rakenteellisista talouden vaihteluista. IMF:n politiikkaa kohtaan on alettu osoittaa mittavaa kritiikkiä 1980-luvulta lähtien. Erityistä kritiikin aihetta on tuottanut lainaehdot, jotka ovat samat kaikille. Tämä

on johtanut siihen, että joissain maissa IMF:n sekaantuminen on vain huonontanut maan oloja. Nykyään IMF:n kohtaama kritiikki on vain voimistunut, tästä esimerkkinä IMF-mellakat.

2.4 Pääjohtajakysymys

IMF:n pääjohtaja on aina valittu Euroopasta ja viime vuosikymmenet johtaja on ollut suuren Euroopan maan edustaja. 1986 pääjohtajavalinnasta tuli ensimmäisen kerran ongelma, kun EU ei pystynyt sopimaan edustajaansa Onno Rudingin ja Michel Camdessusksen välillä. Silloin pitkien neuvottelujen jälkeen voittaja oli Camdessus. Ranskalainen Camdessus johti IMF:ää 13 vuotta ja on ehdottomasti IMF:n historian merkittävimpiä henkilöitä. Hänen kaudellaan oli monia suuria muutoksia: Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena siirtymätalousmaiden auttaminen, Persianlahden sodan seuraukset, merkittävä HIPC-aloite jne. Camdessusksen vetäytyttyä pääjohtajan paikalta IMF oli yli neljä kuukautta ilman pääjohtajaa. EU oli jo sopinut ensisijaiseksi ehdokkaakseen Caio Koch-Weserin, mutta Yhdysvallat ei hyväksynyt häntä ja vaati nimeämään uuden ehdokkaan. Lopulta valituksi tuli Horst Köhler, kun Japani ja Yhdysvallat jo esittivät omia ehdokkaitaan.

Taas kerran IMF:n uuden pääjohtajan valinta koettelee perinteisiä valtarakenteita. Horst Köhler ilmoitti yllättäen eroavansa maaliskuun alussa, sillä hän pyrkii kotimaansa Saksan presidentiksi. EU:lla on suuria vaikeuksia sopia yhteisestä ehdokkaastaan. Vahvoilla ovat ainakin Espanjan valtiovarainministeri Rodrigo Rato, jota Yhdysvaltojen ja on väitetty tukevan. Tiistaina 20.4.2004 myös EU:n valtiovarainministereiden neuvosto Ecofin asettui Raton taakse. Berlusconi on kuitenkin ilmoittanut, ettei hän hyväksy Espanjalaista ehdokasta. Italiasta on ollut ehdolla useita nimiä, kuten taloustieteen professori Mario Monti. Ranskan ehdokas on Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankkia EBRD:tä johtava Jean Lemierre.

Virallisesti IMF:n pääjohtajalta edellytetään, että hän on ”merkittävä henkilö, joka tuntee instituution tavoitteet”. Valintaprosessin on oltava avoin, siihen on saatava mahdollisimman laaja joukko ehdokkaita kaikkialta maailmasta ”ja tavoitteena on oltava parhaan henkilön valinta, kansallisuudesta riippumatta”

3. Kansainvälisen valuuttarahaston rakenne

Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä maailmantalous ja valuuttajärjestelmä on kokenut muitakin suuria muutoksia joihin Kansainvälisen valuuttarahaston on pitänyt mukautua. Suuret läpimurrot tekniikan ja viestinnän alalla ovat edesauttaneet globaalin integraatiota markkinoilla ja lähentänyt maiden talouksia toisiinsa. Tästä johtuen taloudelliset kriisit leviävät myös tuhoisammin valtioiden välillä.

Tällaisessa lisääntyvästi integroituvassa ja toisiinsa sidoksissa olevassa maailmassa jokaisen valtion hyvinvointi on kytköksissä toisten valtioiden talouksien toimintaan ja sekä vapaan että maailmanlaajuisesti vakaan talous kehikon olemassaoloon. Yksittäisten valtioiden talouspolitiikat vaikuttavat siihen kuinka maailmankauppa ja kansainvälinen maksujärjestelmä toimivat. Globalisaation vaikutuksesta yhä tiivistyvämpi yhteistyö on tarpeen, mikä on kasvattanut talouteen vaikuttavien kansainvälisten instituutioiden, kuten Kansainvälisen valuuttarahaston, roolia organisoimassa tällaista yhteistyötä.

Rahaston alkuperäinen tarkoitus on myös vahvistunut jo pelkästään siitä syystä että sen jäsenvaltioiden määrä on yli nelinkertaistunut niistä 45 valtiosta mitkä olivat mukana sitä perustettaessa, heijastaen monien kehitysmaiden saavuttamaa itsenäisyyttä sekä Neuvostoliiton hajoamista 1991.

Kansainvälisen valuuttarahaston päämääränä on:

- (i) Edistää kansainvälistä valuuttapoliittista yhteistyötä pysyväisen laitoksen avulla, joka tarjoaa teknillisen neuvottelu- ja yhteistoimintakoneiston kansainvälisten valuuttakysymysten alalla;
- (ii) helpottaa kansainvälisen kaupan laajenemista ja tasaista kasvua ja siten edistää korkean työllisyyden ja korkeiden reaalityulojen saavuttamista ja ylläpitämistä sekä kaikkien jäsenten tuotantomahdollisuuksien kehittämistä kaiken talouspolitiikan ylimpänä päämääränä;

(iii) edistää valuuttojen vakavuutta ja jäsenvaltioiden välisten järjestettyjen valuuttasuhteiden voimassapitämistä sekä välttää valuutan arvon alentamisia kilpailutarkoituksessa;

(iv) myötävaikuttaa multilateraalisen maksujärjestelmän ylläpitämiseen jäsenten välisissä juoksevilla maksuilla ja maailmankaupan kehitystä ehkäisevien valuuttarajoitusten poistamiseen;

(v) kohottaa jäsenten luottamusta asettamalla niiden käytettäviksi rahaston varoja riittävää vakuutta vastaan ja siten tarjota niille mahdollisuus korjata maksutasehäiriönsä ryhtymättä kansallisen tai kansainvälisen taloudellisen hyvinvoinnin kannalta vahingollisiin toimenpiteisiin;

(vi) edellä esitetyn mukaisesti lyhentää jäsenten kansainvälisessä maksutaseessa esiintyvien tasapainohäiriöiden kestoaikaa ja lieventää niiden ankaruutta.

3.1 Päätöksenteko

Kansainvälinen valuuttarahasto on tilivelvollinen jäsenmailleen. Sen päivittäiset operaatiot toteuttaa johtokunta joka edustaa Rahaston 184:n jäsentä sekä henkilökunta joka valitaan jäsenmaista. Henkilökuntaa johtaa toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat, joista jokaisen on oltava eri puolilta maailmaa. Johtokunta saa toimintavaltansa Rahaston liiketoimintaan hallintoneuvostolta joka toimii valvovana elimenä.

3.1.1 Hallintoneuvosto

Rahastossa kaikki laillinen valta on hallintoneuvostolla (Board of Governors), jossa on edustettuna kaikki jäsenvaltiot. Jokainen jäsenvaltio lähettää jäsenen, joka tavanomaisesti on joko valtionvarainministeri tai keskuspankin pääjohtaja, ja varajäsenen hallintoneuvostoon. Jäsenen (varajäsenen) toimiaika on yleensä viisi vuotta. Hallintoneuvosto päättää käytännössä järjestön poliittisista linjauksista sekä järjestön rakennetta tai sääntöjä koskevista päätöksistä jättäen

päivittäisten asioiden hoidon johtokunnalle (Executive Board). Hallintoneuvosto kokoontuu niin usein kun se itse pitää tarpeellisenä tai kun johtokunta sitä pyytää, mutta yleensä kerran vuodessa Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston joka vuotuisessa kokouksessa. Neuvosto on päätösvaltainen kun vähintään puolet senjäsenistä on läsnä edustaen vähintään kahta kolmasosaa kaikista äänistä. Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet toimivat rahastossa ilman palkkiota; kokousten aiheuttamat kulut rahasto kuitenkin korvaa.

Tärkeät poliittiset asiat liittyen kansainväliseen valuuttajärjestelmään päätetään kaksi kertaa vuodessa järjestettävässä Kansainvälisessä valuutta- ja talouskomiteassa (International Monetary and Financial Committee). Kehitysmaita koskevissa asioissa hallintoneuvostoa konsultoi Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvoston yhteinen elin (Development Committee).

3.1.2 Johtokunta

Johtokunta koostuu 24 jäsenestä sekä toimitusjohtajasta joka toimii johtokunnan puheenjohtajana. Johtokunta kokoontuu tavallisesti kolme kertaa viikossa, tarvittaessa useammin, järjestön päämajassa, Washington DC:ssä. Kansainvälisen valuuttarahaston johtokunnassa on kahdeksan kiinteää paikkaa jotka kuuluvat Kiinalle, Venäjälle ja Saudi-Arabialle sekä viidelle suurimmalle osakkaalle, jotka ovat: Yhdysvallat, Japani, Saksa, Ranska ja Yhdistynyt Kuningaskunta. Loput 16 paikkaa valitaan vaaleilla kahden vuoden kausiksi vaalipiireittäin. Vaalipiireissä on yleensä valtioita samalta maantieteelliseltä alueelta esim. Suomen kanssa samassa vaalipiirissä ovat muut pohjois- ja Baltian-maat (Islanti, Norja, Ruotsi, Tanska, Latvia, Liettua ja Viro). Jokainen varsinainen jäsen valitsee itselleen henkilökohtaisen varajäsenen, joka edustaa häntä samoin valtuuksin hänen poissa ollessaan. Jos valittu jäsen jättää virkansa, niin jäsenen valitsema vaalipiiri valitsee uuden jäsenen hänen tilalleen. Johtokunta on päätösvaltainen 12:sta jäsenellä jos nämä edustavat vähintään puolta kaikista äänistä.

Aineisto mikä toimii perustana johtokunnan istunnoissa valmistellaan pääasiassa Rahaston oman henkilökunnan piirissä, toisinaan yhteistyössä Maailmanpankin kanssa, ja esitellään johtokunnalle johdon hyväksymänä, mutta jotkin aineistot johtokunnan jäsenet esittelevät itse

(esim. esitykset uudesta toimitusjohtajasta). Viime vuosina kasvava osa Rahaston johtokunnan aineistoista on julkaistu yleisölle Kansainvälisen valuuttarahaston verkkosivuilla (<http://www.imf.org/external/index.htm>).

Toisin kuin eräät kansainväliset organisaatiot, Kansainvälisessä valuuttarahastossa käytetään painotettua äänestysjärjestelmää: mitä suurempi on valtion osuus Rahastossa - mikä määrittellään pitkälti sen talouden koon mukaan - sitä enemmän ääniä sillä on. Johtokunta tekee harvoin päätöksiä mitkä perustuvat viralliseen äänestykseen, sen sijaan useimmat päätökset perustuvat neuvotteluissa saavutettuun yhteisymmärrykseen jäsenten kesken ja niitä kannatetaan yksimielisesti.

Johtokunta valitsee toimitusjohtajan (Managing Director) joka ei voi olla hallintoneuvoston eikä johtokunnan jäsen. Toimitusjohtaja on johtokunnan puheenjohtaja, mutta äänioikeutettu vain äänten mennessä tasan. Hän voi olla ilman äänioikeutta läsnä hallintoneuvoston istunnoissa. Toimitusjohtaja on Kansainvälisen valuuttarahaston henkilöstön päällikkö ja johtaa Rahaston varsinaista liiketoimintaa johtokunnan alaisena. Johtokunnan yleisvalvonnan alaisena hän vastaa rahaston hallinnosta sekä henkilökunnan nimittämisestä ja erottamisesta. Toimitusjohtaja valitaan kerrallaan viisivuotiskaudeksi ja häntä avustaa ensimmäinen varatoimitusjohtaja (First Deputy Managing Director) ja kaksi muuta varatoimitusjohtajaa (Deputy Managing Directors).

Kansainvälisen valuuttarahaston työntekijät ovat kansainvälisiä virkamiehiä jotka ovat vastuussa Kansainväliselle valuuttarahastolle, eivätkä kansallisille auktoriteeteille. Järjestöllä on noin 2800 työntekijää, jotka on rekrytoitu 133 maasta. Henkilökuntaa valitessaan toimitusjohtajan on pyrittävä, huomioonottaen tehokkuuden ja korkeimman ammattitaidon erittäin suuren merkityksen, saamaan henkilökunta valituksi mahdollisimman laajalla maantieteellisellä pohjalla. Karkeasti kaksi kolmasosaa sen henkilöstöstä on ekonomisteja. Rahaston 23:a osastoa ja toimistoa johtavat johtajat jotka raportoivat suoraan toimitusjohtajalle. Suurin osa henkilöstöstä työskentelee Washingtonissa, vaikka suunnilleen 80 vakituista edustajaa onkin sijoitettu jäsenmaihin auttamaan neuvoin talouspolitiikan laatimisessa. Kansainvälisellä valuuttarahastolla on toimistot Pariisissa ja Tokiossa pitääkseen yhteyttä muihin kansainvälisiin ja paikallisiin instituutioihin ja muihin kansalaisyhteiskunnan järjestöihin. Rahastolla on myös toimistot New

Yorkissa ja Genevessä pääasiassa yhteydenpitoon Yhdistyneiden kansakuntien muiden instituutioiden kanssa.

3.2 Rahoitus ja äänivalta

Kansainvälisen valuuttarahaston rahoitus koostuu pääasiassa osuuksista mitkä valtiot maksavat liittyessään järjestöön tai seuraavista jaksottaisista tarkistuksista missä osuuksia korjataan. Jäsenvaltiot maksavat 25 prosenttia heidän osuuksistaan erityisinä nosto-oikeuksina (Special Drawing Rights, SDRs) tai päävaluuttoina, kuten USD tai JPY; Rahasto voi vaatia jäljelle jääneen osan, saatettavaksi lainaksi tarvittaessa. Osuudet määrittelevät maksujen lisäksi ääni määrän, rahoituksen määrän minkä se voi saada Rahastolta ja sen osuuden erityisten nosto-oikeuksien jakamisessa.

Osuudet on tarkoitettu väljästi heijastavan jäsenvaltion suhteellista kokoa maailman taloudessa: mitä suurempi, maan taloustuotannon määritellesä sen, ja mitä suurempi ja muuttuvampi on sen vaihto sitä suurempi osuus sillä on. USA:n ollessa maailman suurin talous, se rahoittaa suurimman osan Kansainvälisen valuuttarahaston toiminnasta, 17,6 prosenttia kaikista osuuksista, kun taas pienin, Seychellit, rahoittaa 0,004 prosenttia (Suomen osuus on 0,59 prosenttia). Viimeisin (yhdestoista) osuuksien tarkistus tuli voimaan tammikuussa 1999, nostaten Rahaston osuuksia noin 45 prosenttia 212miljardiin SDR:n (noin 290miljardia USD).

Jos tarpeellista, Kansainvälinen valuuttarahasto voi ottaa lainaa täydentääkseen resurssijansa. Rahastolla on kaksi voimassa olevaa vaihtoehtoa lainatakseen tarvittavat varat ylläpitämään kansainvälistä valuuttajärjestelmää:

1. Yleinen lainajärjestely (General Arrangements to Borrow, GAB), mikä säädettiin 1962, missä on kymmenen teollisuusmaata sekä Sveitsi ja
2. Uusi lainajärjestely (New Arrangements to Borrow, NAB), mikä esiteltiin 1997 25 osallistujamaan(mm. Suomi) ja instituution voimalla.

Näiden kahden sopimuksen vaikutuksesta Kansainvälisellä valuuttarahastolla on mahdollisuus lainata jopa 34 miljardia SDR (noin 46 miljardia USD).

3.3 Erityiset nosto-oikeudet

Erityiset nosto-oikeudet luotiin Kansainvälisen valuuttarahaston toimesta 1969 kannattamaan Bretton Woods -järjestelmää. Valtio, joka kuului järjestelmään tarvitsi varoja, keskuspankin kulta- tai valuuttavarantoja, mitä voitaisiin käyttää oman valuuttakurssin puolustamiseen kansainvälisillä markkinoilla. Kansainvälinen tarjonta näille varannoille osoittautui kuitenkin riittämättömäksi ja kansainvälinen yhteisö päätti vuonna 1969 luoda uuden kansainvälisen reservi varannon Rahaston suojeluksessa.

Bretton Woods -järjestelmä kuitenkin romahti 1971 ja suurimmat valuutat siirtyivät kelluvien valuuttakurssien käyttöön, lisäksi kansainvälisen pääomamarkkinoiden kasvu helpotti lainan antoa luotettaville valtioille. Nämä muutokset vähensivät erityisten nosto-oikeuksien tarvetta. Nykyään erityisillä nosto-oikeuksilla on enää hyvin rajattu arvo reservivarantona ja sen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi onkin muodostunut rooli tilinpidossa käytettävänä (raha)yksikkönä muutamissa kansainvälisissä järjestöissä, Kansainvälinen valuuttarahasto mukaanlukien. Erityiset nosto-oikeudet eivät ole valuuttaa vaan mahdollisia vaateita Rahaston jäsenien vapaana oleviin valuuttoihin. Erityisten nosto-oikeuksien hallitsijat pystyvät vaihtamaan näitä valuutaksi kahdella tavalla: joko vapaaehtoisilla vaihdoilla jäsenmaiden kesken tai Rahaston määräyksellä vahvojen maiden täytyy ostaa erityisiä nosto-oikeuksia heikommilta. Erityisten nosto-oikeuksien arvo oli Bretton Woods -järjestelmän aikana sidottu kullan arvoon niiden arvon vastatessa 0,888671 grammaa hienoa kultaa, mikä siihen aikaan vastasi myös USD:n hintaa. Nykyään järjestelmän kaaduttua erityiset nosto-oikeudet on määritelty valuuttakorina (EUR,JPY,GBP ja USD). Korin koostumus arvioidaan joka viides vuosi, jotta voidaan varmistaa, että se edustaa valuuttojen suhteellista painoarvoa maailmanmarkkinoilla. Viimeisin arviointi tehtiin lokakuussa 2000, jossa valuuttakorin sisältöä muutettiin ottamalla euro osaksi sitä.

Erityisten nosto-osuuksien korko asettaa perustan laskettaessa mm. Rahaston myöntämien lainojen korkoa. Korko tarkastetaan viikottain ja se perustuu painotettuun keskiarvoon erityisten nosto-osuuksien valuuttakorin edustamien valuuttojen lyhyen aikavälin korkoihin rahamarkkinoilla.

Kansainvälinen valuuttarahasto voi, peruskirjansa nojalla, myöntää erityisiä nosto-oikeuksia jäsenvaltioilleen suhteessa niiden maksamiin osuuksiin. Perustamissopimus sallii myös erityisten nosto-oikeuksien mitätöinnin, mutta tätä ei varausta ei ole koskaan käytetty. Rahasto ei voi myöntää erityisiä nosto-oikeuksia itselleen.

On olemassa kaksi tapaa myöntää erityisiä nosto-osuuksia:

1. Yleisen erityisten nosto-osuuksien myöntäminen (General allocations of SDRs) tulee perustua pitkän aikavälin reservivarantojen täydentämiseen. Yleisiä myöntämissä harkitaan viiden vuoden välein, joskin jakamisesta on päätetty vain kahdesti (9,3 miljardia erityistä nosto-osuutta vuosina 1970-72 ja 12,1 miljardia vuosina 1979-81).

2. Erityinen erityisten nosto-osuuksien kertaluonteinen myöntäminen (Special one-time allocation of SDRs) hyväksyttiin Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvoston toimesta syyskuussa 1997 perustamissopimuksen neljännen lisäyksen yhteydessä. Tämä kaksinkertaistaisi kumulatiiviset erityisten nosto-osuuksien myöntämiset lähes 43 miljardiin. Sen tarkoitus olisi sallia kaikkien Rahaston jäsenmaiden osallistua erityisten nosto-osuuksien järjestelmään oikeudenmukaisella tavalla ja näin ollen korjata se tosiasia ettei mikään vuoden 1981 jälkeen liittynyt jäsenvaltio ole hyötynyt erityisten nosto-osuuksien myöntämisestä (yli viidennes tämänhetkisistä jäsenistä). Neljäs lisäys ei ole vielä astunut voimaan riittämättömän kannatuksen vuoksi.

4. IMF:n tehtävät ja tavoitteet - teoriassa

IMF:n perustamissopimuksen ensimmäisessä artiklassa IMF:n perustavoitteiksi määritellään seuraavat:

1. Kansainvälisen rahayhteistyön edistäminen muodostamalla pysyvä instituutio, joka tarjoaa välineistön kansainvälisten rahaongelmien ratkaisemiseen.
2. Kansainvälisen kaupan laajenemisen ja tasapainoisen kasvun mahdollistaminen, sekä siten korkean työllisyyden ja reaalityulojen ylläpito.
3. Vaihdannan vakauden edistäminen.
4. Multilateraalisen maksujärjestelmän luomisen sekä vaihdannan esteiden purkamisen avustaminen.

5. Jäsenten luotettavuuden tukeminen väliaikaisesti Rahaston omilla resursseilla, siten tarjoten niille mahdollisuuden korjata maksutaseensa häiriöt tuhoamatta kotimaista tai kansainvälistä hyvinvointia.

6. Edelliset huomioon ottaen lyhentää kansainvälisten maksutase-epätasapainojen pituutta ja heikentää niiden voimakkuutta.

Yleisemmin, IMF on vastuussa kansainvälisen rahajärjestelmän vakaudesta - kansainvälisen maksuliikenteen ja valuuttakurssien järjestelmästä, johon kansainvälinen kauppa perustuu. Rahasto pyrkii edistämään taloudellista vakautta ja ehkäisemään kriisejä, auttamaan kriisien ratkaisussa, sekä edistämään kasvua ja poistamaan köyhyyttä.

Tavoitteiden toteuttamiseksi IMF:llä on nykyään kolme operaatiomuotoa:

1. Valvonta
2. Lainananto sekä
3. Tekninen apu.

Viralliset perustavoitteet ovat säilyneet ennallaan IMF:n perustamisesta saakka, mutta operaatiot ovat muuttuneet. Esimerkiksi valvonnan sisältöä on tarkennettu ja laajennettu useita kertoja, ensimmäisen kerran vuonna 1977, jolloin päätettiin että osana valuuttakurssien tarkkailua analysoitaisiin myös jokaisen jäsenmaan yleistä taloudellista tilannetta ja rahapoliittista strategiaa.

Virallisten tavoitteidensa ohella IMF tekee myös ”perinteistä” taloudellista tutkimusta ja tuottaa tilastotietoa jäsenmaistaan. Kummankin tehtävän tarkoituksena on tukea varsinaisia operaatioita. IMF esimerkiksi julkaisee kahdesti vuodessa World Economic Outlook-paperin, jossa analysoidaan maailman yleistä talouden tilaa sekä annetaan jonkin verran ennusteita.

Kaiken kaikkiaan IMF:llä on siis hyvin normatiivinen, Keynesiläinen mandaatti, onhan sillä tehtävänänsä hyvin paljon muutakin kuin pelkkä vakauden edistäminen. Esim. 2. tavoite ottaa varsin suoraan kantaa hyvinvointiin ja sen saavuttamiseen.

Lisäksi monet tahot ovat argumentoineet, että IMF:llä olisi eräänä epävirallisena tavoitteenaan ns. rakennesopeutus, joka ei kuitenkaan seuraa välttämättä virallisista tavoitteista. Taustalla saattaakin olla tietty ideologinen muutos IMF:n henkilöstön keskuudessa, eli on siirrytty pois päin Keynesiläisyydestä kohti monetarismia ja klassista liberalismia.

4.1 Globaalin vakauden ja kasvun edistäminen

On varsin helppo nähdä, miksi vakaus on tärkeää. Kuten useista viimeaikaisistakin kriiseistä näkee, kriisit tuhoavat työpaikkoja, alentavat tulotasoa ja aiheuttavat merkittävää kärsimystä. Mutta taloudellinen vakaus tarkoittaa myös ”suurten heilahtelujen”, korkean inflaation ja valuuttakurssien sekä varallisuusmarkkinoiden suuren volatiliteetin ehkäisemistä. Kaikki nämä saavat aikaan epävarmuutta ja siten disinsentiivejä esim. investoinnille ja siten hidastavat talouskasvua ja laskevat elintasoa. Toisaalta jos oletetaan, että kuluttajat ovat riskiä kaihtavia, pelkkä epävarmuuden olemassaolo sinänsä ilman muita vaikutuksia laskee hyvinvointia.

Dynaamisilla markkinoilla esiintyy tietysti jonkin verran heilahteluja sekä rakenteellista muutosta. Päätöksentekijöiden tehtävänä onkin minimoida heilahtelut, kuitenkin häiritsemättä markkinoiden kykyä luoda hyvinvointia ja vaurautta, vaikkapa tuottavuuden ja tehokkuuden kasvun kautta.

Kasvun ja vakauden edistämiseksi IMF:n pääkeino on kannustaa jäsenmaita ottamaan käyttöön kestäviä talouspoliittisia ratkaisuja. Kokemus (ja perinteinen talousteoria) on osoittanut, että maissa joissa on kestävä makrotalouspolitiikka (raha-, finanssi- ja valuuttakurssipolitiikka), vakaat taloudelliset instituutiot ja ns. hyvä hallintotapa on myös korkea kasvuvauhti ja alhainen työttömyys. Kaiken lisäksi kasvua ja vakautta edistävä politiikka luonnollisesti ehkäisee kriisejä.

Luonnollisesti valvonta on hyvin tärkeää tässä tehtävässä. Sen kautta IMF saa tarvitsemansa informaation jäsenmaista ja voi antaa omat ohjeensa vakauden tavoitteluun. Monissa maissa varsinkin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ei kuitenkaan ole teknistä osaamista, jolloin IMF voi tarjota vaikkapa koulutusta. Viimeisenä keinona on tietenkin lainananto, jotta kriisiin joutunut maa voi korjata makrotason ongelmansa ja minimoida kriisin koti- ja ulkomaiset haitat.

4.2 Kriisien ratkaiseminen

IMF:n näkökulmasta ”tärkein” kriisin muoto on ulkoinen maksuhäiriö, kun valtio ei pysty maksamaan ulkomaisia maksujaan, eli sen maksutase on pahasti alijäämäinen eikä se saa velkaa muualta. Tällaisessa tilanteessa IMF:n keinoina ovat ”tekninen apu” sekä lainananto. Tekninen apu tarkoittaa tässä tilanteessa käytännössä sitä, että maata neuvotaan esimerkiksi vähentämään julkisia menojaan ja siten ohjaamaan rahaa ulkomaisen velan maksuun. Lainananto taas tarkoittaa tässä yhteydessä lyhytaikaisia, ehdollistettuja lainoja, joilla pyritään palauttamaan yksityisen sektorin luottamus maahan ehkäisemällä velan maksamatta jättäminen, eli ns. default. Lainojen ehtoina saattaa olla vaikkapa budjettivajeiden tuleva leikkaus. IMF:n lainat ovatkin yleensä ehdollistettuja, eli myös näin pyritään saavuttamaan jossain määrin pakon kautta muita tavoitteita.

Lainanannon tavoitteena on kuitenkin antaa maille mahdollisuus ottaa käyttöön sopeutuvia poliittisia ratkaisuja ja reformeja, joilla maksutase-ongelmat ratkaistaan pitkällä aikavälillä. Ratkaisut tietenkin riippuvat maakohtaisesta tilanteesta, esimerkiksi tärkeän vientituotteen hinnan romahduksen seurauksena ongelmiin joutunut maa saattaa vain tarvita hiukan tukea kunnes hinnat palaavat taas korkealle tasolle, jottei sen tarvitsisi tarttua hyvinkin kivuliaisiin leikkauksiin. Pääomapaosta kärsivän maan taas täytyy ratkaista ne ongelmat, jotka johtivat investoijien luottamuspulaan: ehkäpä korkotaso on liian matala tai kotimainen pankkijärjestelmä tehoton ja huonosti johdettu. Toisaalta jos pääomapako taas johtuu ns. fundamentaalisista ongelmista, kuten vaikkapa Solowin kasvumalli ennustaa usein käyvän, on kyseenalaista voiko maan hallitus tehdä mitään ongelmalle, paitsi ehkä kannustaa kansalaisiaan nostamaan säästämisastettaan.

Jos IMF:n lainanantoa ei olisi, sopeutumisprosessi olisi usein hyvin paljon vaikeampi. Maan täytyisi ”kiristää vyötä” (leikata menoja tai kiristää veroja) vielä enemmän, kun valtion obligaatioita ei saataisi myytyä enempää, tai jos se valitsisi rahoittavansa vajeensa painamalla rahaa, olisi tuloksena hyvin voimakas inflaatio, joka taas satuttaisi köyhiä kaikkein eniten.

Toisaalta jotkut kirjoittajat, kuten esimerkiksi Drazen ja Grilli, ovat nähneet että kriiseillä on myös positiivisia seurauksia, sillä ne pakottavat maat ratkaisemaan ongelmia ja toteuttamaan uudistuksia. Tilanne ei kuitenkaan ilmeisesti ole kovinkaan selkeä.

4.3 Rakennesopeutus

Rakennesopeutuksella tarkoitetaan ”uusliberalistista” talouspolitiikkaa, josta IMF:ää ja muita kansainvälisiä järjestöjä on viime aikoina kritisoitu. Usein rakennesopeutusta onkin kuvattu ”kitkeräksi lääkkeeksi”(Bienen & Gersovitz 1985), joka johtaa poliittiseen epävakauteen. Tällaisen politiikan pyrkimyksenä on vakautus, liberalisaatio, deregulaatio sekä yksityistäminen (Summers & Pritchett 1993). IMF onkin yhä enenevässä määrin ollut sitä mieltä että muutokset talouden rakenteissa ovat välttämättömiä vakauden saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi.

Toisaalta näyttäisi siltä että IMF:n lainananto ei ole välttämätön eikä riittävä ehto rakennesopeutukselle. Esimerkiksi Kiinan ja Vietnamin hyvinkin voimakkaat uudistukset ovat syntyneet ilman lainanantoa, ja maat jotka ovat saaneet lainaa tällaisiin tarkoituksiin eivät ole juurikaan reformeja toteuttaneet, kuten Sambia ja Tansania (Summers & Pritchett 1993). Kyseenalaista on, onko tällainen kehitysapupolitiikka kovinkaan järkevää, varsinkin kun IMF jatkaa lainanantoaan tällaisiin tarkoituksiin niillekin maille, jotka eivät selvästikään aio uudistuksia toteuttaa.

Rakennesopeutukseen tähtäävän politiikan taustalla on tietenkin uskomus (tieto?) siitä, että kilpailulliset markkinat johtavat parempaan tulokseen kuin ns. kontrollitalous. (Perinteisen teoreettisen mikrotalousteorian mukaan tiettyjen oletusten ollessa voimassa ei tuloksissa kuitenkaan ole eroa, vaan ne ovat itse asiassa identtiset.) Tavoitteena on siis kasvattaa yksityisen sektorin roolia julkisen kustannuksella. Toisaalta pyritään myös eroon muista ”ongelmista”, kuten tuonnin säätelystä, yliarvostetuista valuuttakursseista, korkokatoista sekä yleisestä julkisesta omistuksesta. Kyseiset ongelmat ovat Rodrikin mukaan syntyneet ”Neuvostoliiton emuloinnista”, kun uskottiin valtion kykyyn hallita taloutta (Rodrik 1996). Jossain määrin kyse oli myös Friedrich Listin oppeihin perustuvasta tuontisubstituutiopolitiikasta, eli subventoinneilla ja tulleilla tuettiin kotimaista teollisuutta kunnes se kykenisi kilpailemaan ulkomaisen kanssa.

Jotkut tahot väittävät että vaikkapa Etelä-Korean nykyinen tilanne olisi tällaisen politiikan tulosta.

4.4 Köyhyyden vähentäminen

Viimeaikaisesta kehityksestä huolimatta äärimmäinen köyhyys matalan tulotason maissa on vakava ongelma. Lienee kuitenkin selvää, että kestävä tulotason nousu on vähintäänkin olennaista köyhyyden merkittävän vähenemisen kannalta.

IMF pyrkii vähentämään köyhyyttä ensisijaisesti juuri kasvun kautta. Vaikka redistribuutiolla päästäänkin eroon sekä absoluuttisesta köyhyydestä (yhden päivän aikana käytettävissä oleva rahamäärä on alle jonkin tietyn mittarin, esimerkiksi 1 USD), että suhteellisesta köyhyydestä (henkilön tulot ovat alle jonkin suhteellisen osuuden mediaanituloista, esimerkiksi 50 % mediaanista), ei kansainvälinen tulojen uudelleenjakko liene kovinkaan kestävä ratkaisu. Varsinkin pitkällä aikavälillä jokainen maa siis pohjimmiltaan luo oman vaurautensa omalla työllään.

5. IMF:n toiminta käytännössä

Perustusasiakirjassaan IMF:n tehtäviksi on säädetty kansainvälisen rahapoliittisen yhteistyön edistäminen, kansainvälisen kaupan laajentumisen ja tasapainoisen kasvun edistäminen, vaihdon vakauden tukeminen, avustaminen kansainvälisen maksujärjestelmän perustamisessa, sekä jäsenmaiden saatavilla olevien resurssien ylläpito maksutaseiden kohtaamien vaikeuksien varalta. Laajemmin ajateltuna IMF:n tehtävä on pitää huolta kansainvälisen rahajärjestelmän vakaudesta - kansainvälisestä maksujärjestelmästä ja valtioiden vaihtokursseista, jotka mahdollistavat valtioiden välisen kaupan. IMF siis pyrkii tukemaan taloudellista vakautta ja ehkäisemään kriisejä, auttamaan kriisien ratkaisussa, edistämään kasvua ja lievittämään köyhyyttä. (www.internationalmonetaryfund.com)

IMF:n toiminta kattaa kolme tapaa. IMF tarkkailee talouden kehitystä ja tarjoaa siihen liittyen neuvoja, tarkoituksena etenkin taloudellisten kriisien ehkäisy. IMF myöntää myös lainoja maille, joilla on maksutasevaikeuksia antaakseen väliaikaista rahoitusta ja tukeakseen käytäntöjä, jotka

tähtäävät rakenteellisten ongelmien ratkaisemiseen. Matalatuloisille maille myönnettävät lainat on tarkoitettu etenkin köyhyyden lievittämiseen. Kolmanneksi IMF tarjoaa teknistä apua ja koulutusta osaamisalueillaan. Tukeakseen kaikkia näitä toimintamuotoja IMF tekee tutkimusta ja pitää yllä tilastoja. (Ibid.)

5.1 Seuranta

IMF:n harjoittamaa tarkkailun ja konsultaation prosessia kutsutaan yleisesti seurannaksi. Rahaston keskeinen vastuualue on vuoropuhelun ylläpitäminen jäsenmaiden kanssa niiden talous- ja rahapolitiikan kansallisista ja kansainvälisistä vaikutuksista. Talouden globalisoituessa tarvitaan kansainvälinen foorumi, joka pystyy tarkkailemaan talouden kehitystä kansainvälisellä mittakaavalla. Tämä on IMF:n toiminnan keskeinen lähtökohta ja oikeutus. 184 jäsenmaata sisältävä IMF on lähes universaali ja pystyy näin toteuttamaan kansainvälisen talouden monitoroinnin tehtävänsä. IMF:n sisällä nähdään, että seurannan tärkeys on entisestään korostunut viimeaikaisten kansainvälisessä taloudessa tapahtuneiden kriisien vuoksi. IMF pyrkii paikantamaan riskit jo niiden alkuvaiheessa.

IMF:n tehtävänä on perustusasiakirjan mukaan seurata jäsenmaidensa vaihtokurssin kehitystä. IMF:ssä nähdään, että vaihtokurssin arvioiminen vaatii kunkin jäsenmaan poliittisten käytäntöjen ja taloudellisen tilanteen syvällistä analyysia. Seurannan tarkoitushan on viime kädessä auttaa jäsenmaita saavuttamaan rahapoliittinen vakaus ja kestävä taloudellinen kasvu. Viime vuosikymmenen aikana IMF on toiminnallaan pyrkinyt vastaamaan globalisaation kasvaviin haasteisiin, etenkin kansainvälisten pääomavirtojen dramaattiseen kasvun vaikutuksiin. IMF:n seuranta toimii nykyään laajalla talouspoliittisella skaalalla, mutta sen painopiste riippuu kunkin maan yksilöllisestä tilanteesta. (Ibid.)

Raha- ja finanssipolitiikka ovat IMF:n harjoittaman seurannan keskiössä. IMF:N ekonomistit antavat neuvoja useilla alueilla, ja neuvot voivat liittyä vaihtokurssijärjestelmään itseensä, tai sen yhdenmukaisuuteen talous- ja rahapoliittisten käytäntöjen kanssa. Talouspolitiikan rakenteisiin liittyvä neuvonta on ollut IMF:n agendalla 1980-luvulta lähtien, kun taloudellinen kasvu hidastui monissa teollisuusmaissa ja kamppailtiin toisen öljykriisin aiheuttamien jälkimaininkien

kourissa. Lisäksi kehitysmaiden velkakriisi ja kommunistisen järjestelmän romahtaminen monissa maissa ovat lisänneet kysyntää talouden rakenteisiin kohdistuvalle neuvonnalle. (Ibid.)

Finanssisektoriin liittyvät asiat lisättiin IMF:n agendalle 1990-luvun pankkikriisien seurauksena, jotka vaivasivat sekä teollisuusmaita että kehitysmaita. 1999 IMF ja Maailmanpankki loivat yhteisen Finanssisektorin Arviointiohjelman (FSAP). Se on suunniteltu erityisesti arvioimaan maiden finanssisektorien vahvuuksia ja heikkouksia. Se antaa IMF:n tekemälle seurannalle tärkeää lisätietoa. (Ibid.)

Institutionaaliset asiat, kuten keskuspankin itsenäisyys, finanssisektorin sääntely, yritysten hallinto, sekä politiikan läpinäkyvyys ja ennustettavuus ovat nousseet entistä keskeisempään asemaan finanssikriisien yhteydessä, sekä suunnitelmatalouksien siirtyessä markkinatalousjärjestelmään. Viime vuosina IMF ja Maailmanpankki ovat olleet keskeisessä asemassa suunnitelluissa standardeja ja koodeja kansainvälisesti hyväksytyille talouspolitiikan pelisäännöille. Ne koskevat raha- ja finanssipolitiikan läpinäkyvyyttä ja raha- ja finanssipolitiikan koskemattomuutta. (Ibid.)

Riskien ja heikkouksien arvioinnista on tullut yhä keskeisempi osa IMF:n seurantaan. Kriisien ehkäisy on aina ollut yksi IMF:n tärkeimmistä toiminnoista. Viime vuosina painopiste on siirtynyt vaihtotaseen ja ulkomaisen velan tarkkailusta kattamaan myös riskit ja heikkoudet, jotka syntyvät suurien ja epävakaiden pääomavirtojen liikkeistä. (Ibid.)

Käytännössä IMF tekee seurantaan kerran vuodessa. IMF:n ekonomit vierailevat jäsenmaassa kerätäkseen tietoa ja käydäkseen keskusteluita hallituksen ja keskuspankin virkamiesten kanssa, ja usein myös yksityisen sektorin edustajien, eduskunnan, kansalaisyhteiskunnan edustajien ja työntekijäjärjestöjen kanssa. (Ibid.)

5.2 Lainat

IMF:n päätehtävä on myöntää lainoja maille, joilla on maksutaseen tasapainoon liittyviä ongelmia. Tarkoituksena on luoda olosuhteet kestäväan taloudelliseen kasvuun. IMF:n lainat

kuuluvat usein järjestelyyn, joka määrittää kriteerit, jotka kyseisen maan tulee täyttää lainan saamiseksi. Järjestelyt pohjautuvat taloudellisiin suunnitelmiin, jotka jäsenmaa on tehnyt yhteistyössä IMF:n kanssa. 1990-luvulla Keski- ja Itä-Euroopan maiden transitio ja kriisit uusissa markkinatalousmaissa ovat olleet keskeisimpiä syitä velan myöntämiseen. (Ibid.)

IMF:llä on useita erilaisia lainatyyppejä. Näistä Poverty Reduction and Growth Facility (PRGF) on tarkoitettu matalatuloisille maille, ja sitä myönnetään helpotetulla korolla, joka on 0,5 prosenttia. Muissa lainoissa on IMF:n markkinoihin suhteutettu korko, SDR. Korko oli maaliskuussa 2003 2,93 prosenttia. Muita lainatyyppejä ovat Stand-By Arrangement (SBA), joka on tarkoitettu lyhytaikaisten maksutaseongelmien hoitoon ja Extended Fund Facility (EFF), jota myönnetään kun maksutasevajeet johtuvat syvemmällä olevista, rakenteellisista syistä. IMF myöntää myös hätäapua maille, jotka ovat kärsineet luonnonkatastrofeista tai konflikteista. Suuriin lainoihin kuuluu erillinen lisämaksu, jonka tarkoitus on ehkäistä IMF:n resurssien liiallista käyttöä. Maiden odotetaan maksavan lainat niin pian takaisin, kuin niiden taloudellinen tilanne sen sallii. (Ibid.)

5.3 Rakennesopeutusohjelmasta köyhyyden vähentämiseen (PRGF)

1970-luvun puolivälistä lähtien IMF on antanut lainaa matalatuloisille maille järjestelyssä, jota on kutsuttu rakennesopeutusohjelmaksi. Vuonna 1999 ohjelman nimeksi vaihdettiin Poverty Reduction and Growth Facility (PRGF). Tarkoituksena oli nostaa köyhyyden vähentäminen ja kasvu entistä enemmän operaation keskiöön. Ohjelmien kehykseksi suunnitellaan maakohtainen köyhyyden vähentämisstrategia Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP). Maiden hallitukset valmistelevat strategiat kansalaisyhteiskunnan edustajien ja muiden kehityksen kannalta olennaisten tahojen kanssa, jonka jälkeen ne siirtyvät IMF:n ja Maailmanpankin toimeenpanoelinten hyväksyttäväksi. Strategiat ovat edellytys matalakorkoisille lainoille ja köyhimpien maiden velkahelpotusohjelmille (HIPC). PRGF:n ideana on ”laaja osallistuminen”, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että ohjelman yksityiskohdat ovat kansallisvaltioiden itsensä määrittämiä, ja ohjelmaa pyritään toteuttamaan mahdollisimman läpinäkyvällä tavalla siten, että myös köyhän väestöosan edustajat ovat siinä mukana. Rahasto on pyrkinyt myös lisäämään joustavuuttaan ohjelmien läpiviennissä antamalla kohdemaan määrittää ajoituksen ja

toimintatapojen sisällöt omien prioriteettiensa mukaisesti. Todisteena uudesta joustavuudestaan IMF vakuuttaa hyväksyvänsä ohjelmissa jopa joitain periaatteidensa vastaisia käytäntöjä. Tavoitteena on integroida kaikki makrotaloudelliset, rakenteelliset ja sosiaalipoliittiset toimenpiteet köyhyydenvähentämistavoitteen alle. Erityisesti yksityisen sektorin kehittäminen on ohjelmassa keskeisessä asemassa. (Ibid.)

Kohdevaltioita rohkaistaan suunnittelemaan budjettinsa köyhyydenvähentämisstrategian mukaisesti. Tähän lukeutuu julkisen kulutuksen suuntaaminen sosiaalisektorille, perusinfrastruktuurille tai muille alueille, jotka hyödyttäisivät köyhiä suorasti tai epäsuorasti, sekä tasapuolisempi verotus. Lisäksi valtioiden tulisi arvioida ohjelmien mahdollisia väliaikaisia lieveilmiöitä köyhyyden vähentämisessä, sekä esittää korjaavia toimenpiteitä näiden ratkaisemiseksi. (Ibid.)

5.4 Köyhimpien maiden velkahelpotusohjelma (HIPC)

Köyhyydenvähentämisstrategia on perustana myös köyhimpien jäsenmaiden velkahelpotusohjelmille (HIPC). Kriteeri ohjelmaan pääsemiseksi on velkataakka, joka ylittää kolmasosan viennin arvosta vielä perinteisten velkahelpotusmekanismien jälkeen. Kun maa hyväksytään tähän ohjelmaan, se alkaa ensi vaiheessa saada väliaikaista velkahelpotusta. Velkahelpotuksen jatkumiseksi maan täytyy jatkossa osoittaa edistystä IMF:n ja Maailmanpankin tukemassa ohjelmassa. Tähän toiseen vaiheeseen sisältyy sovittujen rakenteellisten muutosten onnistunut täytäntöönpano, kansantalouden vakauttaminen, ja köyhyydenvähentämisstrategian soveltaminen ainakin yhden vuoden ajan. Kun nämä kriteerit on onnistuneesti täytetty voidaan siirtyä kolmanteen vaiheeseen, jossa lainaajat antavat velat kokonaan anteeksi. He sitoutuvat tähän jo ohjelman alkuvaiheessa. (Ibid.)

Velkahelpotukset eivät yksin riitä takaamaan maan talouden kestävästä kehitystä. HIPC-ohjelmaan kuuluu, että siihen osallistuvat maat lisäävät merkittävästi valtion menoja sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä koulutuksessa. Lisäksi sisällissodan runtelemaat, kuten Ruanda ja Etiopia saattavat jatkossa tarvita uusia suuria lainoja maiden uudelleenrakentamiseksi. Joissain maissa, kuten Liberiassa ja Sudanissa, velat ovat liian suuret, jotta IMF:n resurssit riittäisivät niiden täyteen anteeksiantoon. (Ibid.)

5.5 Tekninen apu

Tekninen apu täydentää muita IMF:n toiminnan muotoja, seurantaa ja lainausta. IMF antaa teknistä apua osaamisensa eri alueilla, kuten finanssipolitiikassa, rahapolitiikassa, ja makrotaloudellisten tilastojen luomisessa. Noin kolme neljäsosaa IMF:n teknisestä avusta menee matalatuloisiin ja alemman keskitulon maihin. Saharan eteläpuolinen Afrikka on nykyisin suurin teknisen avun vastaanottaja. (Ibid.)

Teknisen avun kysyntä ylittää IMF:n resurssit, joten IMF priorisoi keskeisimpiä toiminta-alueitaan, kriisin ehkäisyä, velkahelpotuksia ja köyhyyden vähentämistä. Teknistä apua annetaan yhteistyössä Maailmanpankin kanssa. IMF voi lähettää asiantuntijoita erimittaisiksi jaksoiksi kentälle. Se antaa myös erilaisia selvitys- ja teknisiä raportteja ja järjestää valmennuskursseja, seminaareja, workshopeja ja online-neuvontaa. IMF on pyrkinyt lisäämään alueellista lähestymistapaa teknisen avun ja koulutuksen antamisessa. Se on jo perustanut alueellisia teknisen avun keskuksia Tyynellemerelle, Karibialle ja Itä-Afrikkaan. (Ibid.)

5.6 Ehdollisuus

Kun valtiot lainaavat IMF:ltä, niiden on sitouduttava tiettyihin talous- ja finanssipoliittisiin toimenpiteisiin. Tällä IMF haluaa varmistaa, että varat käytetään taloudellisten vaikeuksien ratkaisemiseen ja että valtio pystyy maksamaan lainansa takaisin mahdollisimman pikaisesti. Lainojen ehtoja ei ole kuitenkaan suunniteltu pelkästään pikaisen takaisinmaksun varmistamiseksi, vaan niiden tarkoituksena on taata pitkäjänteinen taloudellinen kasvu. Ehdollisuudella pyritään inflaation hillitsemiseen ja julkisen velan vähentämiseen. Ehdollisuus voi myös koskea hintojen ja kaupan vapauttamista, finanssijärjestelmän vahvistamista ja hallinnon parantamista. (Ibid.)

IMF on omaksunut uusklassisen taloustieteen periaatteet, jotka suosivat pääomien vapaata liikkumista. Siksi maksutaseen vajeen nähdään johtuvan hintojen kilpailukyvyttömyydestä ja liiallisesta kysynnästä. (Mohan et al. 2000, 28.) IMF:n strategia nojaakin kolmeen peruspilariin, joita kutsutaan ”Washingtonin konsensukseksi”. Nämä elementit ovat hintojen ja

ulkomaankaupan liberalisointi, makrotaloudellinen stabilisaatio ja institutionaalinen uudelleenrakenteistaminen. Huolimatta lisääntyneestä joustavuuden korostuksesta, IMF suosii muutosten nopeaa toimeenpanoa, mistä johtuen sen sopeutusohjelmia on kutsuttu ”shokkihoidoksi”. (Jochimsen 1999, 38.) Vaatimuksiin kuuluu lisäksi valtion budjetin minimoiminen ja valtiokoneiston muuttaminen tukemaan yksityisen sektorin toimintaa. (Mohan et al. 2000.)

5.7 Sopeutusohjelman eteneminen käytännössä

Sopeutusohjelma sisältää spesifejä alueita edellä mainittujen muutosten aikaansaamiseksi. Jotta markkinat toimisivat vapaasti, tuontirajoitukset on poistettava, tulleja pienennettävä ja muodostettava yhdenmukainen tullirakenne. Lisäksi ulkomaisten investointien rajoituksia on vähennettävä. Vaihtokurssi olisi muokattava vientiä suosivaksi. Korkotason olisi pysyttävä inflaation tason yläpuolella, jotta liiallinen lainojen kysyntä vähentyisi. Työmarkkinoiden sääntelymekanismit, kuten minimipalkat olisi poistettava. Sama pätee tuotteiden hintoihin, erityisesti maataloussektorilla. Yksityistämishjelma sisältää hallinnon resurssien siirtämisen yksityisille investoijille, sekä palveluiden mahdollisimman suuren yksityistämisen. Valtion budjetin vähentäminen kasvattaa hallinnon tehokkuusvaatimuksia. (Mohan et al. 2000, 34.)

Käytännössä nämä muutokset toteutetaan kahdessa vaiheessa. Stabilisaatiota seuraavat markkinoiden liberalisaation ja julkisen sektorin uudelleenrakenteistamisen vaatimukset. Vaatimukset julkisen sektorin kulujen leikkauksista, byrokratian vähentämisestä, tukiaisten lakkauttamisesta, devalvaatiosta, vaihtokurssin ja hintojen sääntelyn lakkauttamisesta, valtion monopolioiden lakkauttamisesta niin viennin kuin peruselintarvikkeiden jakelunkin suhteen, johtavat nopeasti lamaan, työttömyyteen ja hyperinflaatioon. Näiden muutosten aiheuttamien vaikutusten pehmentämiseksi hallitus voi nostaa periodeittain IMF:n rahastosta lainaa niin kauan kuin tietyt taloudelliset kriteerit täytetään. Kriteereihin lukeutuvat myös viivästyneet lainojen takaisinmaksut. Kun talous on saatu vakautettua, sopeuttaminen siirtyy seuraavaan vaiheeseen. Siihen kuuluvat pidemmän aikavälin korjaukset, jotka tapahtuvat rakennesopeutuslainojen avulla. Aina toiseen vaiheeseen ei ole päästy, koska IMF on lakkauttanut ohjelman toimeenpanon kohdevaltion hallinnon livettyä sitoutumuksista. Joskus ohjelmien ankaruus on aiheuttanut ”IMF-mellakoita”, joiden takia sopeutusohjelma on täytynyt keskeyttää. (Ibid., 34-35.)

5.8 Kritiikkiä rakennesopeutusohjelmille

Viimeistään Itä-Aasian kriisin ja sen jälkivaikutusten myötä sekä IMF:ssä että Maailmanpankissa keskeiseksi huolenaiheeksi nousivat rakennesopeutusohjelmien vaikutukset köyhään väestönosaan. William Easterlyn (2001) mukaan sopeutusohjelmien vaikutukset köyhiin ovat kuitenkin ristiriitaiset. Köyhyys reagoi vähemmän herkästi kasvuun rakennesopeutusohjelmien aikana siten, että köyhyyden kasvu näyttää vähentyvän taloudellisen taantumana aikana, mutta lisääntyvän nousukausina. Köyhät siis hyötyvät entistä vähemmän laajentuvasta taloudesta. Poliittisesta näkökulmasta katsoen tämä saattaa olla vaarallista. Jos köyhien osuus taloudellisessa kasvussa on pieni, tämä saattaa lisätä vaatimuksia tulojen uudelleenjakamiseksi ja populististen äärimmäisyysliikkeiden suosiota.

Easterly ei ole täysin löytänyt syytä tällaiselle rakennesopeutusohjelmien ja köyhyyden yhteydelle. Hän arvioi, että köyhät ovat huonossa asemassa hyötyäkseen rakennesopeutusohjelmien mukanaan tuomista eduista. Toisaalta köyhät ehkä kärsivät odotettua vähemmän reformeja edeltäneiden sääntelyjen poistumisesta.

Rakennesopeutusohjelmat ovat saaneet rankempaakin kritiikkiä osakseen. John Hilaryn (ks. <http://www.oneworld.org/guides/sap/index.html>) mukaan devalvointivaatimukset ja maataloustuotteiden siirtäminen kotimarkkinoilta vientiin on laskenut maailmanmarkkinahintoja aiheuttaen puutetta maanviljelijöille ja pienentäen vientiä. Lisäksi julkisten menojen leikkaukset ovat nostaneet lapsikuolleisuutta, vähentäneet koulunkäyntiä ja lisänneet köyhyyttä. Puolestapuhujien mukaan ohjelmien vaikutuksia köyhyyteen kompensoi taloudellinen kasvu pitkällä tähtäimellä. Monissa maissa nämä lupaukset ovat jääneet toteutumatta, ja Hilaryn mukaan varsinaisia hyötyjiä ovatkin monikansalliset yritykset, sillä rakennesopeutusohjelmat takaavat jatkuvan halpojen hyödykkeiden tarjonnan sekä uusia investointimahdollisuuksia. Valtionyritysten yksityistäminen on antanut monikansallisille yrityksille mahdollisuuden laajentaa toimintaansa etelään, jossa julkisen sektorin leikkaukset ovat taanneet halvan työvoiman tarjonnan. Rakennesopeutusohjelmien vaikutuksista käydään jatkuvaa keskustelua, ja vaikutukset näyttävät sen valossa todellakin ristiriitaisilta.

6. IMF:n talouspolitiikan ongelmalliset sosiaaliset vaikutukset kehitysmaissa

Huolimatta siitä, että IMF:n alkuperäinen tehtävä oli lyhytaikaisten lainojen myöntäminen tilapäisissä maksuvaikeuksissa oleville jäsenmailleen, se on muuttunut useiden kehitysmaiden taloutta - sekä politiikkaa - johtavaksi toimijaksi. Rahaston ei alun perin suunniteltu toimivan erityisesti kehitysmaissa. Tästä huolimatta 1970-luvun puolivälistä eteenpäin sen toiminta kehitysmaissa on ollut laajaa ja kehitysmaat ovat suurin rahaston lainojen ottaja tällä hetkellä. Lisäksi sen toiminta on useassa kehitysmaassa venynyt erittäin pitkäaikaiseksi. Puolestaan (lännen) teollistuneet maat eivät ole ottaneet lainoja rahastolta lainkaan 1970-luvun puolivälin jälkeen. (Bird: 2001: 277)

Tämä kappale käsittelee IMF:n toiminnan ongelmallisia sosiaalisia seurauksia kehitysmaissa. Aluksi kappale käsittelee rahaston strategiaa, ja pyrkimyksiä yleensä ja millaisia seurauksia tällä on kehitysmaiden talouden eri sektoreille, kuten maksutaseelle, talouskasvulle ja yksityisille ihmisille. Sitten se tarkastelee asiaa esimerkkimaiden, Ghanan, Mosambikin, Uruguayn ja Nicaraguan kantilta. Maat kärsivät eri syistä johtuvista taloudellisista vaikeuksista ottaessaan IMF:ltä lainaa, mutta rakennesopeuttamisohjelmien sosiaalisissa vaikutuksissa on havaittavissa paljon yhtäläisyyksiä.

6.1 IMF:n strategia ja seuraamuksia kehitysmaissa

Kehitysmaissa IMF pyrkii pääasiassa maksutaseen hoitoon (BOP: balance of payments) ja rahaliikenteen tasaamiseen. (Bird: 277) Lisäksi rahasto pyrkii inflaation hidastamiseen ja talouskasvun edistämiseen.

Kun Kansainvälinen valuuttarahasto myöntää lainoja, kehitysmaiden maksutase parantuu. Näin ollen kehitysmaat käyttävät saatuja varoja ulkomaan velan leikkausiin, sen sijaan että sitä käytettäisiin kohteisiin, jotka edistäisivät maan talouden kehitystä. (Bird: 288). Kun valtio maksaa ulkomaan lainoja, syö tämä valtiolta resursseja, joita voitaisiin käyttää sosiaalisella sektorilla tai köyhien hyväksi. Näin ollen toimet, jotka edistävät ainoastaan velan lyhennystä, tapahtuvat usein maan sisäisen hyvinvoinnin kustannuksella. Usein valuuttarahaston laatimat

ohjelmat edellyttävät, että maiden julkisen sektorin, rahallisten resurssien määrä pidetään alhaisena. (Bird: 293)

Kun valuuttarahasto määrää julkisen talouden leikkaavaan menojaan, johtaa tämä usein elintason heikkenemiseen yksityisten ihmisten, erityisesti naisten, lasten ja köyhien ihmisten keskuudessa. Köyhiltä kotitalouksilta evätään perussosiaalipalvelut, kuten terveydenhuolto ja koulutus. (Atarah: 2000: 3) Tämä johtaa yleensä maan alhaisempaan koulutusasteeseen, jolla on kauaskantoisia haittavaikutuksia myös maan taloudelle. Terveydenhuoltopalvelujen leikkaukset puolestaan johtavat lisääntyvään lapsikuolleisuuteen ja sairauksien leviämiseen. Lisäksi valtioiden maataloustukia on jouduttu leikkaamaan, joka on johtanut ruokapulaan. (Ibid.)

Ottaessaan vastaan IMF:n lainoja, kehitysmaiden on sitouduttava rakennesopeutusohjelmaan. Kun valuuttarahasto keskittyy ulkomaisten maksusuoritusten hoitoon, jäävät maiden sisäiset talouden epäkohdat huomiotta. Huomiota ei kiinnitetä rakenteellisiin epäkohtiin maiden sisäisessä tuotannossa ja kaupassa (Bird: 290). Tällaisissa tapauksissa maiden sisäisessä taloudessa säilyy rakenteita, jotka ovat epäedullisia maan talouskasvulle.

Vaikka IMF selkeästi pyrkii ennen muuta maksutaseen parantamiseen, on sen toisena pyrkimyksenä myös maiden talouskasvun parantaminen. Kehitysmaiden talouskasvua on pyritty Birdin mukaan parantamaan ”vähentämällä hintojen vääristymiä, tukemalla yksityisyrittäjyyttä ja rajoittamalla sääntelyä” (290). Valuuttarahasto pyrkii - ja pakottaa - luomaan kehitysmaihin uusliberaalista talouspolitiikkaa. Näin ollen valtion roolia pienennetään ja sen sijaan viljellään nojautumista puhtaisiin markkinavoimiin.

Graham Birdin mukaan IMF:ssä ajatellaan, että sen lainan annolla tulisi olla ”katalyyttisiä vaikutuksia” (catalysing effects). Kun kehitysmaahan virtaa IMF:ltä rahaa, virtaisi tällöin muiltakin tahoilta pääomaa maahan, ulkomaisina sijoituksina tai lainoina. (Bird: 287)

”Katalyyttiset vaikutukset” eivät kuitenkaan ole olleet merkittäviä. Ainoastaan Gambiassa ja Ghanassa niillä voidaan sanoa olleen varsinaista merkitystä. (Bird: 289)

6.2 Rakennesopeutusohjelmien sosiaaliset vaikutukset eräissä kehitysmaissa

Ghana on maa, jossa IMF:n asettamia rakennesopeutusohjelmia on toteutettu tunnollisesti ja makrotalouden seuraukset ovat olleet rahaston tavoitteiden mukaisia, mutta köyhyys yksityisten ihmisten keskuudessa on lisääntynyt. Mosambik on puolestaan sisällissodan runtelema maa, ja erittäin syvästi köyhtynyt maa. Valuuttarahaston rakennesopeutusohjelmat vaikeuttavat entisestään maan selviytymistä köyhyydestä. Uruguay tarjoaa esimerkin maasta, jonka talous on ollut suhteellisen vakaata, mutta joka kuivuuden ja suu- ja sorkkataudin seurauksena joutui vaikeuksiin, ja kääntyi IMF:n puoleen, ja maa menetti taloudellisen itsenäisyytensä. Nicaragua taas on esimerkki vaikeaan velkakierteeseen joutuneesta maasta.

Nämä esimerkit tuovat esille erilaisia taloudellisia vaikeuksia ja kertovat millaisiin seurauksiin IMF:n ideologian mukaiset menetelmät usein johtavat. Yhdenmukaisia trendejä on havaittavissa maiden välillä: yksityiset ihmiset köyhtyvät ja makrotaloudessa saattaa olla parannusta, mutta näin ei ole kaikkien maiden kohdalla.

6.2.1 Ghana: Esimerkillinen rakennesopeutusohjelmien täytäntöönpano

Ghanassa toimeenpantiin esimerkillisesti IMF:n ehtojen mukaisia rakennesopeutusohjelmia vuodesta 1983 alkaen, sekä harjoitettiin enenevässä määrin uusliberalistista talouspolitiikkaa, joka johti moninaiisiin seurauksiin. Maailmanpankin tilastojen mukaan Ghanan talouskasvu oli vuosina 1990-1995 4.2 % ja vuosina 1995-2002 4.3 % (http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fgha_ict.pdf). Inflaatio oli vuonna 1998 16 % (Atarah: 20), mutta IMF:n mukaan inflaatio oli noussut vuoteen 2003 mennessä 26.4 %:iin (<http://www.imf.org/external/country/GHA/index.htm>).

Ghanan ulkomaankauppa muutettiin erittäin vapaaksi. Atarah kertoo (20), että ”Ulkomaisilla ja kotimaisilla yrityksillä on vapaat kädet luoda sopivia tuotanto-olosuhteita vientivapailla vyöhykkeillä ja missä tahansa tuottaakseen pääasiassa vientituotteita - tullivaatimuksista vapaina kymmenen vuoden turvin.” Yritykset voivat palauttaa kotimaahan rajoittamattoman määrän voitoista (Ibid).

Maa myi paljon julkista sektoriaan 1980-luvun aikana. Ghanan suuryritykset siirtyivät pääasiassa ulkomaalaisomistukseen. (Ibid: 19). Liberalisointi ja kasvava ulkomaalaisomistus on johtanut

siihen että ulkomaalaisilla sijoittajilla on käytännössä enemmän valtaa kuin maan parlamentilla. Maan hallitus ja IMF ja Maailmanpankki toimivat yhteistyössä ja solmivat ESAF- sopimuksia sivuuttaen parlamentin. Lisäksi ulkomaiset yritykset voivat kaapata julkisia yrityksiä ilman, että parlamentti voi vaikuttaa asiaan. Rakennesopeutusohjelmista seurasi talouskasvua, mutta samalla myös ulkomaanvelka kasvoi voimakkaasti. Vuoden 1998 BKT oli 7.8 miljardia dollaria ja valtionvelka 6.6 miljardia dollaria. Velka BKT:stä oli 78.8 %, ja lainanhoitoon kului 30 % vientituloista. (Ibid)

Ghanan talouden kehitys on tapahtunut kansalaisten hyvinvoinnin ja elintason kustannuksella. 35-40 % ihmisistä ei saanut terveydenhuoltopalveluja, alle 5-vuotiaiden lasten kuolema saattaa kattaa puolet maan kuolemantapauksista. Lisäksi synnytykseen ja äitiyteen liittyvistä kuolemista tuli yksi yleisimmistä kuolinsyistä. Myös koulutusjärjestelmä romahti. (Ibid) Vaikka Ghanassa on saatu aikaan talouskasvua, rakennesopeutusohjelmat ovat vakavasti turmelleet väestön terveyden ja koulutustason.

6.2.2 Sisällissodan runtelema Mosambik

Mosambikissa oli sisällissota maan itsenäistymisestä, vuodesta 1975 vuoteen 1992 saakka.

Kansainvälinen valuuttarahasto on toiminut Mosambikissa vuodesta 1983, jolloin se myönsi maalle SAF:in 43 miljoonaa dollaria, ja lisää lainoja on myönnetty siitä lähtien.

Maailmanpankki toimi Mosambikissa jo vuodesta 1983, jolloin se myönsi maalle 30 miljoonan dollarin lainan. (Hanlon: 1996: 26) Valuuttarahaston keskeinen tavoite Mosambikissa oli inflaation hillitseminen alle 15 %:n, koska sen mielestä talous tuli ensisijaisesti tasaannuttua. Maa, jossa on korkea inflaatio, ei vedä puoleensa sijoittajia. Näin ollen Valuuttarahaston oli ainoastaan kiinnostunut makrotalouden tavoitteista, ei yksilöistä. (Ibid.)

Maailmanpankin mukaan Mosambikin talouskasvu oli vuosina 1990-1995 3.2 % ja vuosina 1995-2002 8.9 %. IMF:n mukaan inflaatio oli vuonna 2003 12.9 %

(<http://www.imf.org/external/country/MOZ/index.htm>). Näin ollen tavoitteeseen inflaation madaltamisesta päästiin, vaikka mosambikilaiset saivat maksaa tästä kovat hinnat.

Valuuttarahaston tavoite oli inflaation hillitseminen ja maksutaseen parannus. Näihin tavoitteisiin se aikoi päästä rajoittamalla kotimaisten lainojen saatavuutta ja muuttamalla valuutanarvoa. Mosambikin valuutta kuitenkin laitettiin kellumaan 1980-luvun lopulla, joten kotimaisen lainojen saatavuuden sääteleminen jäi tavaksi, jolla tavoite tuli saavuttaa. Valuuttarahasto asetti pankeille luottokatot ja määräsi valtion leikkaamaan menoja.

Maailmanpankin ja IMF:n toimiessa Mosambikissa samanaikaisesti vuodesta 1987 osoittautui rahoituslaitosten erilaiset toimintatavat ongelmallisiksi. Mosambikilla ei ollut lupa käyttää Maailmanpankin myöntämiä jälleenrakennukseen käytettyjä varoja IMF:n rakennesopeutusohjelman takia. Vuoteen 1995 mennessä Pankki kuitenkin muutti linjansa ”Valuuttarahaston ajaman linjan mukaiseksi” (Hanlon: 27).

Mosambikin valtio pyrki hillitsemään inflaatiota rajoittamalla kotimaista kysyntää, pääoman liikehdintää ja tämän vuoksi toistuvasti nosti veroja. Valtion menoleikkaukset heijastuivat köyhyytenä väestössä. Valtion työntekijöiden palkkoja alennettiin ja valtion virkamiehistä vuonna 1995 2/3 oli ”köyhiä” ja 1/3 ”erittäin köyhiä”. (UNDP ja Unicef määrittelivät ”köyhyyden” 75 dollarin kuukausipalkkaan ja ”erittäin köyhiä” olivat ihmiset, jotka tienasivat alle 50 dollaria kuukaudessa.) Myös sairaanhoitajat ja opettajat luokiteltiin vuonna 1992 ”köyhiksi ja vuonna 1993 ”erittäin köyhiksi”. Myös lääkärit ja insinöörit köyhtyivät. Näin ollen Valuuttarahaston tavoitteita tukevat valtion menoleikkaukset heikensivät peruspalveluja ja alensivat mosambikilaisten elintasoja.(Ibid.)

Kansan köyhtyessä mosambikilaisten lasten koulunkäynti väheni voimakkaasti. Vuonna 1991 tehdyn demografisen tutkimuksen mukaan 22 % 7-9 vuotiaista lapsista tekivät työtä ja niistä vain 4 % kävi koulua. 7-14 vuotiaista lapsista 42 % kävi koulua. (Hanlon: 71)

Samanaikaisesti taloutta liberalisoitiin ja maahan tuli runsaasti ulkomaisia, erityisesti eteläafrikkalaisia yrityksiä, jotka markkinoivat myös kulutustavaroita. Koska valuutta oli devalvoitu ja yleinen hintataso noussut, nousivat elinkustannukset hyvin korkeiksi. Reginald Greenen tekemän tutkimuksen mukaan vuonna 1998 elivät puolet kaupunkilaisista ja 2/3 maaseudulla asuvasta väestöstä ”absoluuttisessa köyhyydessä”. (Absoluuttinen köyhyys

määriteltiin ”lasten runsaasti esiintyvänä kasvun hidastumisena tai kykynä ostaa puolella ansaitsemastaan palkasta ravintoa, joka sisältää 2/3 tarvittavasta kalorimäärästä). (Hanlon: 70)

Kun taloutta liberalisoitiin voimakkaasti 1990-luvun alkupuolella, suurin osa Mosambikin suurimmista yrityksistä myytiin ulkomaalaisille (Hanlon: 77) ja näin ollen suurin osa voitoista ohjautui ulkomaille. Valtio kuitenkin piti itsellään puolet useista yrityksistä. Yritysten yksityistämisen seurauksena suuri määrä työntekijöitä on jäänyt työttömäksi. Mosambikiin tehtiin uusia sijoituksia. Suurin osa näistä oli kuitenkin ulkomaisia sijoituksia, koska mosambikilaisille ei myönnetty lainoja. (Hanlon:79) Näin ollen Mosambikissa IMF:n toiminta johti siihen, että ulkomaalaiset saavuttivat laajan taloudellisen valta-asemaan. Toiminnasta seurasi myös kansan laajamittainen köyhtyminen ja elintason lasku.

6.2.3 Uruguay: itsenäisen talouspolitiikan menetys

Uruguaylla on ollut suhteellisen vakaa talous, mutta maa joutui taloudellisiin vaikeuksiin vuosituhannen vaihteessa. IMF on myöntänyt lainoja, mutta talouden kunnostamiseen käytetyt toimenpiteet eivät lupaa kestäväää elpymistä. Uruguayn talous nojautuu voimakkaasti maatalouteen. Taloudelliset vaikeudet syntyivät vuoden 1999 kuivuuden ja vuoden 2001 suu- ja sorkkataudin takia sekä naapurivaltioiden, erityisesti Argentiinan ja Brasilian talousvaikeuden heijastuessa maahan ja niiden kanssa käydyn kaupankäynnin vähenemisenä. (Sengupta: 2002)

Maailmanpankin mukaan Uruguayn talouskasvu oli vuosina 1990-1995 4.4 % ja 1995-2002 -0.3 % . Vuonna 2003 IMF mittasi talouskasvun olevan -1,0 % ja inflaation olevan 21.6 % .

(<http://www.imf.org/external/country/URY/index.htm>)

Montevideossa oli vuonna 2002 useita mielenosoituksia. Kansalaiset protestoivat työttömyyttä, maatalouden taantumaa ja finanssikriisiä vastaan ja korkeampien palkkojen puolesta. Lisäksi he erityisesti protestoivat hallituksen asettamia toimenpiteitä vastaan, jotka oli asetettu IMF:n ehtojen täyttämiseksi. Täyttääkseen IMF:n ehdot Uruguayn hallitus teki useita toimenpiteitä leikatakseen menoja. Sosiaaliturvajärjestelmä uusittiin ja finanssisektorin säännöstelyä muutettiin. (Ibid)

Valtio nosti verotusta ja peruspalveluiden hintoja. Lisäksi valtionyhtiöitä, mm. kansallinen lentoyhtiö, yksityistettiin. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan paljoo suojelleet Uruguayn taloutta. Ne päinvastoin mahdollistivat ulkomaisten, erityisesti amerikkalaisten, yritysten pääsyn taloudelliseen valta-asemaan maassa. (Ibid).

Lisäksi suorat ulkomaiset sijoitukset, vienti ja tuonti vähenivät. Myös BKT aleni ja inflaatio kiihtyi. Kun ulkomaiset valuuttavarannot siirtyivät suurissa määrin pois maasta kesällä 2002, tämän seurauksena maa päätyi kelluttamaan valuuttaansa. Ranja Senguptan (2002) mukaan kellutuspäätös tehtiin IMF:n miellyttämiseksi, joka ”yleensä suosii valuuttojen kellutusta, jos tiedossa on mahdollinen kyvyttömyys maksaa ulkomaanvelkaa”. Tämän jälkeen hallitus asetti lain, joka esti kansalaisia sekä kotimaisia sijoittajia tekemään nostoja pankista. Toimenpiteiden seurauksena Uruguaylle myönnettiin uusi laina. Kansainvälisen valuuttarahaston myöntämät lainat kuitenkin vievät Uruguaylta vallan suhteessa omaan talouteensa. (Ibid.)

6.2.4 Nicaragua ja velkakierre

Nicaragua tarjoaa selkeän esimerkin maasta, jonka talouden elpymisen esteenä on velkakierre. Velkakierre on myös usean muun kehitysmaan kohtaama ongelma. Nicaragua osallistui vuonna 1998 ESAF:iin ja vuonna 2000 HIPC-aloitteeseen. Magda Lanuzan mukaan ”Nicaragua on maailman eniten velkaantunut maa kansantuotteen ja velan suhteen perusteella arvioituna.” (21: 2000) Velanhoitoon kului maassa vuonna 1997 kaksi kertaa niin paljon rahaa kuin terveys- ja koulutusmenoihin. Velanhoitomenot vievät myös puolet maan vientituloista. (Ibid)

Maaailmanpankki mittasi Nicaraguan talouskasvun olevan vuosina 1990-1995 1,3 %. Vuoden 2003 talouskasvu on IMF:n mukaan 2.3 % ja inflaatio 5.2 %.

(<http://www.imf.org/external/country/NIC/index.htm>)

Nicaraguan talous voi 1980-luvun lopulla huonosti ja tilanne paheni USA:n toimeenpannessa kauppasulun. Selviytyäkseen tilanteesta valtio painoi lisää rahaa, kieltäytyi maksamasta velkoja ja otti lisää lainoja. Uusi, vuonna 1990 valtaan tullut hallitus otti vastaan Pariisin klubin menettelyn: toimeenpantiin laaja yksityistämisen prosessi ja valtion yrityksiä myytiin ja 150 000 ihmistä joutui työttömäksi. Sitoumuksia pyrittiin luomaan IMF:n kanssa 1994 ja 1998 välisenä aikana huonolla menestyksellä, kunnes v.1998 toimeenpantiin ESAF-sitoumus. (Ibid.)

ESAF:in takia nojaututtiin enenevästi markkinavoimiin. Hallitus vähensi julkisia investointeja, terveydenhuolto ja koulutuspalveluja yksityistettiin. Maatalouden lainojen saaminen vaikeutui voimakkaasti, josta koitui hankaluuksia maan ruokaturvallisuudelle. Tuloksena syntyi runsaasti yksityisiä pankkeja. (Ibid.)

ESAF:n takia tehdyistä toimenpiteistä kärsivät eniten naiset ja lapset. Lasten aliravitsemus lisääntyi, koska varat eivät riittäneet riittävään ravintoon. Naiset joutuivat tekemään enemmän töitä voidakseen maksaa terveydenhoito- ja koulumaksuja. Enemmistöllä väestöä ei ollut varaa käyttää terveydenhoitopalveluja lainkaan. 80 % 7-14 vuotiaista lapsista ei käynyt ollenkaan koulua ja vain 50 % lapsista jatkoi toiselle luokalle. Koulujärjestelmä heikentyi; vuonna 1990 lukutaidottomia oli 18 % kansasta ja vuonna 1997 34 %. (Ibid:23)

ESAF:sta on ollut haittaa erityisesti Nicaraguan ruokahuollolle. Yksityiset pankit eivät myöntäneet maataloudelle lainaa lähes ollenkaan. Vuonna 1998 lakkautettiin myös ainoa valtion pankki, Kansallinen kehityspankki BANDANES, joka oli myöntänyt lainoja maataloudelle. Sen sijaan halvan viljan hedelmien ja vihannesten tuominen maahan sallittiin maahan. Tämä syöksi kotimaiset maanviljelijät pois markkinoilta. Prostituutio, kerjääminen ja huumekauppa ovat lisääntyneet maassa kasvavan köyhyyden seurauksena. (Ibid)

6.3 Päätelmät

Ghanan, Mosambikin, Uruguay ja Nicaraguan taloudelliset ongelmat johtuivat alun perin erilaisista taloudellisista vaikeuksista. Tästä huolimatta rakennesopeutusohjelmien vaikutuksissa näissä maissa on hyvin paljon yhtäläisyyksiä. Kun maiden julkista sektoria leikataan, evätään väestöltä terveydenhoitopalvelut ja väestön koulutustaso alenee. Näin ollen kehitysmaissa rakennesopeutusohjelmat vaurioittavat sitä sosiaalista pääomaa, jota länsimaissa laajalti pidetään talouskasvun edellytyksenä. Rakennesopeutusohjelmat myös johtavat taloudellisen itsenäisyyden menetykseen, kun kaupan vapautuksen seurauksena ulkomaiset sijoittajat ostavat maiden suurimmat yritykset.

Kun IMF:n rooli on kehittynyt kehitysmaiden taloutta määrääväksi toimijaksi, ja sen toiminta kehitysmaissa on johtanut huonoihin seurauksiin useiden maiden kohdalla, on sen toimenkuvasta tulevaisuuden suhteen syntynyt eriäviä mielipiteitä. Toisten mielestä rahastosta on tullut on riittämätön kehitysyhteistyöjärjestö, toisten mielestä ”kehitysyhteistyöjärjestö” - rooli ei sille sovi, ja se tulisi siksi lakkauttaa. Monet sanovat, että rahaston toimista kehitysmaissa on enemmän haittaa kuin hyötyä (Bird: 277). On selvää, että IMF:n keskittyminen ainoastaan makrotalouden parantamiseen tapahtuu usein kehitysmaiden asukkaiden hyvinvoinnin kustannuksella. Tämä luo erittäin kyseenalaisen perustan kehitysmaiden kestäväälle talouskasvulle.

7. Lopuksi

Mielipiteet IMF:n toiminnan vaikutuksista ovat tunnetusti vahvasti jakautuneita. Talouden globalisoituessa näyttää siltä, että IMF:n kaltaista kansainvälistä organisaatiota tarvitaan seuraamaan maailmantaloudessa tapahtuvaa kehitystä ja toimimaan kriisien ehkäisyssä ja korjaamisessa. Toisaalta uusliberalistiseen talouspolitiikkaan nojaavan IMF:n toimenpiteet eivät näytä kohentavan monien köyhimpien maiden ongelmia, joiden syyt ovat historiallisesti ja kulttuurisesti yksilöllisiä.

Tämä on nostanut esiin oikeutetun kysymyksen siitä, kenen etua IMF toiminnallaan ajaa. Suuri hyötyjäryhmä ovat ainakin monikansalliset suuryritykset, joiden omistukseen useat valtioiden yksityistämät liikelaitokset päätyvät. Halpa työvoima ja heikko työlainsäädäntö sopii firmoille, joiden tärkein tavoite on tuotantokustannusten minimointi. Myös korruptio vaikeuttaa jatkuvasti operaatioiden onnistumista. Talouden liberalisointi ei siis välttämättä lisääkään paikallisten hyvinvointia.

Kriitikkojen ei ole vaikea löytää todisteita väitteilleen IMF:n epäonnistumisista. Toisalta voidaan kuitenkin kysyä, olisiko globaalilla tasolla kansantalouksien tilanne parempi, jos IMF:ää ei olisi lainkaan? Ainakin makrotalouden heilahtelut olisivat todennäköisesti suurempia, jonka seurauksena kehitysmaat voisivat olla entistä köyhempiä. Eri tekijöiden vaikutuksia operaatioiden, joissa IMF on ollut mukana, onnistumisissa on vaikea mitata. Epäonnistumisien

suhteen on toisin; etenkin rakennesopeutusohjelmien alkuvaiheessa maakohtaiset hyvinvointimittarit näyttävät usein lohduttomia lukemia. Tällaiset tapaukset herättävät myös median mielenkiinnon aivan toisella tavoin kuin positiivinen kehitys. Ristiriita piilee myös siinä, että IMF:n ekonomistit arvioivat talouden kehitystä pitkällä tähtäimellä operaatioita suunnitellessaan. "Massat" reagoivat puolestaan aina välittömiin tuloksiin. Niiden on vaikea ymmärtää, miksi niiden pitäisi luottaa ekonomistien lupauksiin pitkän aikavälin hyödyistä.

8. Lähteet:

Atarah, Linus (2000). Keva: Teemat: Raportit. "IMF ja kehitysmaat. Kansainvälinen valuuttarahasto on joutunut ennennäkemättömän kritiikin kohteeksi."

http://www.kepa.fi/teemat/raportit/toiminta/lehdet_ja_julkaisut/raportit/pdf/033_imf.pdf,
7.4.2004

Bienen, H. & M. Gersovitz (1985) 'Economic Stabilization, Conditionality, and Political Stability'. *International Organization*, Vol. 39, No. 4. (Autumn, 1985), pp. 729-754.

Bird, Graham, 2001 (1996). "The International Monetary Fund and the Developing Countries: A review of the Evidence and Policy Options". *The Politics of Global Governance: International Organizations in an Interdependent World*. Ed. Diehl, Paul, F. Lynne Rienner Publishers, Inc. London and Boulder (Colorado). 277-312.

Easterly, William (2001): *The Effect of IMF and World bank Programmes on Poverty*. World Institute for Development Economics Research. Discussion Paper No. 2001/102.

Drazen, A. & V. Grilli (1993) 'The Benefit of Crises for Economic Reforms'. *The American Economic Review* 83 (June, 1993).

Glossary of Selected Financial Terms

<http://www.imf.org/external/np/exr/glossary/index.asp?show=all> 18.4.2004

Hanlon; Joseph. 1996. Peace without Profit: How the IMF blocks rebuilding in Mozambique. The International African Institute, Irish Mozambique Solidarity, Dublin. Villiers Publications: London.

Helsingin Sanomat (21.4.2004), Rato nousussa IMF:n johtoon

Hill, Charles W.L. (2002): Global Business. McGraw-Hill, Irwin, Washington

IMF chronology,

<http://www.imf.org/external/np/exr/chron/chron.asp>, 20.4.2004

IMF Executive Directors and Voting Power <http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/eds.htm>, 18.4.2004

IMF Members Quotas Shares, Governors, and Voting Power

<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.htm>, 18.4.2004

International Monetary Fund: Ghana and the IMF

<http://www.imf.org/external/country/GHA/index.htm> ,19.4.04

International Monetary Fund: Republic of Mozambique and the IMF

<http://www.imf.org/external/country/MOZ/index.htm> ,19.4.04

International Monetary Fund: Nicaragua and the IMF

<http://www.imf.org/external/country/NIC/index.htm> ,19.4.04

International Monetary Fund: Uruguay and the IMF

<http://www.imf.org/external/country/URY/index.htm> ,19.4.04

Jochimsen, Reimut (1999) : The Role of the IMF in the Transformation Process and the Integration of the Former Socialist Countries into the World Market System. Teoksessa Matejka,

Harriet and Simai, Mihaly (ed.): Aspects of Transition. World Institute for Development Economics Research. World Development Studies 13.

Lanuza, Magda. (2000) 4. Liite: "Nicaragua ja Rakennesopeuttaminen", Kepa: Teemat: Raportit. "IMF ja kehitysmaat. Kansainvälinen valuuttarahasto on joutunut ennennäkemättömän kritiikin kohteeksi."

http://www.kepa.fi/teemat/raportit/toiminta/lehdet_ja_julkaisut/raportit/pdf/033_imf.pdf,
7.4.2004

Michel Camdessus biographical information

<http://www.imf.org/external/np/omd/bios/mc.htm>, 20.4.2004

Mohan, Giles; Brown, Ed; Milward, Bob; Zack-Williams, Alfred B. (2000): Structural Adjustment. Theory, Practice and Impacts. Routledge, London.

oneworld.net: guides: structural adjustment programmes

www.oneworld.org/guides/sap/index.html, 20.4.2004

Raivio, J (2004) 'IMF:n uuden toimitusjohtajan valinta koettelee perinteisiä valtarakenteita'.
Helsingin Sanomat (29.3.2004)

Rodrik, D. (1996) 'Understanding Economic Policy Reform'. Journal of Economic Literature, Vol. 34, No. 1. (Mar., 1996), pp. 9-41.

Sengupta, Ranja (2002). Global Policy Forum. "IMF: Loan to Uruguay: to Save or to Enslave?"

<http://www.globalpolicy.org/soecon/bwi-wto/imf/2002/0911enslave.htm> 8.4.2004

Sipilä, A-M (2004) 'USA:n väitetty tuki nostaa Raton asemia IMF:n johtoon'.

Helsingin Sanomat (19.4.2004)

Special drawing rights (SDRs) factsheet <http://www.imf.org/external/pubs/ft/exrp/what.htm>

Summers, L. & L. Pritchett (1993) 'The Structural Adjustment Debate'. The American Economic Review, Vol. 83, No. 2 (May, 1993), pp. 383-389.

Stiglitz, Joseph (2002): Globalization and its discontents. Penguin books, London.

The World Bank Group: Data by Country: ICT-at a Glance Tables:

[http://www.worldbank.org/cgi-](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fgha_ict.pdf)

[bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fgha_ict.pdf](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fgha_ict.pdf) ,19.4.04

[http://www.worldbank.org/cgi-](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fmoz_ict.pdf)

[bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fmoz_ict.pdf](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fmoz_ict.pdf) ,19.4.04

[http://www.worldbank.org/cgi-](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fnic_ict.pdf)

[bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fnic_ict.pdf](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fnic_ict.pdf) ,19.4.04

[http://www.worldbank.org/cgi-](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fury_ict.pdf)

[bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fury_ict.pdf](http://www.worldbank.org/cgi-bin/sendoff.cgi?page=%2Fdata%2Fcountrydata%2Fict%2Fury_ict.pdf) ,19.4.04

Valtion säädöstietopankki, valtiosopimukset, Sops n:o 3/1948

[http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/40/@Generic__BookTextView/5412;hf=0;lang=fi,](http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/40/@Generic__BookTextView/5412;hf=0;lang=fi)
18.4.2004

Valtion säädöstietopankki, valtiosopimukset, Sops n:o 45/1969

[http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/60/@Generic__BookTextView/1402;hf=0;lang=fi,](http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/60/@Generic__BookTextView/1402;hf=0;lang=fi)
18.4.2004

Valtion säädöstietopankki, valtiosopimukset, Sops n:o 69/1977

[http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/70/@Generic__BookTextView/16949;hf=0;lang=fi,](http://finlex1.edita.fi/dynaweb/sops/sops/70/@Generic__BookTextView/16949;hf=0;lang=fi)
18.4.2004

What is IMF?

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/exrp/what.htm>, 18.4.2004